

SLOVENSKA
POSLOVNA
TOČKA

REPUBLIKA SLOVENIJA

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

Kako (pravilno) zaposliti tujca

Andreja Hočevar, Unija Consulting d. o. o.

ČETRTEK / 26. OKTOBER 2023 / 12.00

Napovednik:

- Zakonska podlaga (ZDR-1, ZTuj-1, ZZSDT, ZDoh-2, Direktiva EU / Uredba ES 883/2004),
- Opis postopkov, ki v ta namen tečejo na ZRSZ in UE,
- Zahtevana dokumentacija, pravilno pripravljena in overjena (različno po državah, od koder tujci prihajajo),
- Dokumentacija delodajalca (pooblastila, PDM-KTD, POZ),
- Rezidentki status tujca in izkoriščanje ugodnosti veljavnih Mednarodnih konvencij,
- Vprašanje in dileme udeležencev.

I. Zakonske podlage za urejanje dela, zaposlitve in bivanja tujcev v RS

- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1)
- Zakon o zaposlovanju in samozaposlovanju tujcev (ZZSDT)
- Zakon o tujcih (ZTuj-1)
- Zakon o dohodnini (ZDoh-2)
- Direktiva EU / Uredba ES 883/2004 in s tem povezan protokol napotitve (spremembe 2023)

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) ureja naslednje:

- Kdaj se sestavi in podpiše Pogodba o zaposlitvi?
- Ali se sklene delovno razmerje s tujcem za določen ali nedoločen čas?
- Kdo podpiše Pogodbo o zaposlitvi?
- Kdaj je podpisana Pogodba o zaposlitvi zares veljavna?
- Postopek prijave delavca v redno delovno razmerje, korekcija že podpisane Pogodbe o zaposlitvi ali sestava Aneksa
- Pravilna odjava delavca iz rednega delovnega razmerja in postopek preklica veljavnega dovoljenja za delo in bivanje v RS
- Kdaj in kako se odda PDM-KTD

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) ureja naslednje:

Splošno:

Pogodbo o zaposlitvi podpišeta delavec/tujec in delodajalec. Za namene priloge k vlogi za izdajo dovoljenja se delovno razmerje sklepa za nedoločen čas, s pripisom, za čas trajanja delovnega dovoljenja.

Pogodba o zaposlitvi je veljavna na dan izdaje dovoljenja za delo in bivanje tujca, pred tem je le formalnost.

Takoj ko se ureja prijava tujca v redno delovno razmerje se obstoječa pogodba lahko korigira z novimi določili, predvsem je to vezano na datum pričetka dela.

Ko se delavca odjavlja iz rednega delovnega razmerja obvezno uredimo vračilo dovoljenja za delo in bivanje preko za to pristojne UE oz konzularnega predstavništva.

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) ureja naslednje:

Splošno o oddaji PDM - KTD:

- oddamo ga vedno, ko dovoljenja za delo in bivanje urejamo preko sporazuma za državljane BiH in Srbije
- ko oddajamo vloge za izdajo dovoljenj za druge državljane tretjih držav prav tako, le v primerih deficitarnih poklicev to ni potrebno

Seznam deficitarnih poklicev:

- ✓ varilec/varilka (koda 7212);
- ✓ voznik/vozinica težkih tovornjakov in vlačilcev (koda 8332); orodjar/orodjarka (koda 7222);
- ✓ elektroinštalater/elektroinštalaterka (koda 7411);
- ✓ tesar/tesarka (koda 7115);
- ✓ kuhar/kuharica (koda 5120);
- ✓ elektromehaničar/elektromehaničarka (koda 7412)
- ✓ zidar/zidarka (koda 7112).

Zakon o zaposlovanju in samozaposlovanju tujcev (ZZSDT)

Omenjeni zakon regulira različne vrste dovoljenj za zaposlitev, delo in bivanje v RS; med njimi se najpogosteje srečujemo z naslednjima:

I. Enotno dovoljenje za prebivanje in delo

- postopek uveden 1. 9. 2019
- izdajatelj je UE, ZRSZ v tem postopku izda soglasje k enotnemu dovoljenju
- vloga se poleg ostalih dokumentov odda na predpisanem obrazcu Prošnja za izdajo – podaljšanje enotnega dovoljenja za prebivanje in delo, obrazec št. 1/1.

Zakon o zaposlovanju in samozaposlovanju tujcev (ZZSDT)

II. Delovno dovoljenje

- postopek urejanja dovoljenj za delo in bivanje v RS reguliran z veljavnimi sporazumi za države BiH (izvaja se od 1.3.2013) in Srbije (izvaja se od 1.9.2019)
- vloga za izdajo dovoljenja za delo se odda na pristojni ZRSZ, ki v 2. delu postopka na pristojni UE velja kot njihovo soglasje, katerega poznano kot ti. informativni list
- vloge se oddajo na naslednjih obrazcih:
  - za BiH se oddajo na obrazcu TUJ-BIH -1- Priloga 2
  - za Srbijo na obrazcu TUJ-SRB-1

Kako oddamo vloge glede na omenjeni obliki dovoljenj?

1. Enotno dovoljenje tujcem iz tretjih držav omogoča vstop v državo ter bivanje, zaposlitev in delo v Sloveniji po načelu: vse na enem mestu. *Vloga za enotno dovoljenje* se odda na upravni enoti (glede na sedež podjetja, ki tujca zaposluje ali glede na nameravan kraj bivanja tujca), ali na diplomatsko-konzularnem predstavništvu v matični državi.

V postopku za enotno dovoljenje, ki ga vodi upravna enota, Zavod RS za zaposlovanje izda soglasje k temu dovoljenju, česo izpolnjeni zakonski pogoji za posamezno vrsto soglasja*. Postopek izdaje soglasja se začne po uradni dolžnosti na zahtevo upravne enote.

Gre za poenoten postopek kar pomeni, prosilcem za enotno dovoljenje po oddaji vloge ni potrebno pridobivati soglasja k temu dovoljenju.

Kako oddamo vloge glede na omenjeni obliki dovoljenj?

2. Delovno dovoljenje, ki se regulira po omenjenih veljavnih sporazumih med BiH in Srbijo, ki določata, da je zaposlitev v Sloveniji možna:

- ko je tujec prijavljen pri pristojnih javnih službah za zaposlovanje v Bosni in Hercegovini (ARZ-BiH) kot brezposelni in je starejši od 18 let (za državljane BiH) oz je prijavljen pri pristojnih javnih službah za zaposlovanje v Republiki Srbiji,
- na trgu dela v Sloveniji ni ustreznih domačih kandidatov za iskano delovno mesto
- delodajalec izpolnjuje zakonske pogoje za zaposlitev tujca*
- potem, ko je urejeno delovno dovoljenje na Zavodu RS za zaposlovanje uredimo tudi dovoljenje za prebivanje na UE ali na konzularnem predstavništvu

Kako oddamo vloge glede na omenjeni obliki dovoljenj na UE?

Postopek na pristojni UE, sledi na način:

- potem, ko je urejeno delovno dovoljenje na Zavodu RS za zaposlovanje uredimo tudi dovoljenje za prebivanje na diplomatsko-konzularnem predstavništvu v matični državi (če je vlagatelj delavec) oz na pristojni upravni enoti, čevlaga delodajalec po pooblastilu. Vlogi se priloži fotokopijo delovnega dovoljenja, ki v tem postopku velja kot soglasje Zavoda (Informativni list).
- Delodajalec mora v 15 dneh od vročitve enotnega dovoljenja za prebivanje in delo prijaviti delavca/tujca v obvezna socialna zavarovanja, drugače Zavod po uradni dolžnosti razveljavi delovno dovoljenje.

Posebnosti delovnega dovoljenja po sporazumu → veljavnost

- Prvo dovoljenje se tujcu izda z veljavnostjo treh let
- Prvo leto zaposlitve mora biti delavec/tujec zaposlen pri delodajalcu, ki je za njega pridobil delovno dovoljenje oziroma pri njegovem pravnem nasledniku
- V preostalem obdobju veljavnosti dovoljenja pa se lahko zaposli pri drugih delodajalcih, saj ima prost dostop na slovenski trg dela.

Posebnosti delovnega dovoljenja po sporazumu

→ podaljšanje / prenehanje

- Po preteku treh let delavec/tujec svoje dovoljenje lahko podaljša za nadaljnja tri leta pod pogoji, določenimi v sporazumu
- V primeru da delavec/tujec po prvem letu zaposlitve brez svoje krivde izgubi pravico, da se prijavi pri slovenskem Zavodu za zaposlovanje zaposlitev, ima in uveljavi pravico do denarnega nadomestila za brezposelnost in druge pravice, ki pripadajo po slovenski zakonodaji

Kako podaljšate delovno dovoljenje po sporazumu?

- Pred iztekom dovoljenja na podlagi Sporazuma lahko kot delavec/tujec zaprosi za podaljšanje dovoljenja na pristojnem Zavodu za zaposlovanje
- Vlogo za podaljšanje dovoljenja se vložijo pri slovenskem Zavodu za zaposlovanje na obrazcih TUJ-BIH in TUJ-SRB-2
- Dokumenti:
  - podpisano pogodbo o zaposlitvi s strani delodajalca in delavca
  - kopijo potnega lista delavca migranta
  - dokazilo o plačilu takse za dovoljenje

Predpisani pogoji za podaljšate delovnega dovoljenja po sporazumu?

Dovoljenje se lahko podaljša za nadaljnja 3 leta, če delavec/tujec izpolnjuje enega od navedenih pogojev:

- ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi še najmanj za 1 leto in ima v državi zaposlitve priznana pravico do združevanja družine v skladu z zakonodajo;
- je bil pred potekom veljavnosti dovoljenja najmanj 1 leto zaposlen in ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi še najmanj za 1 leto;
- je med veljavnostjo dovoljenja opravil strokovno zaposlitev najmanj 1 leto in ima sklenjeno pogodbo za strokovno zaposlitev še najmanj za 1 leto;
- je med veljavnostjo dovoljenja pridobil dodatna znanja oziroma poklicne kvalifikacije in na podlagi tega opravljal strokovno zaposlitev najmanj 6 mesecev ter ima sklenjeno pogodbo za strokovno zaposlitev še najmanj za 1 leto.

Dokumenti, ki so potrebni za pridobitev dovoljenj za zaposlitev, delo in bivanje tujca v Sloveniji (splošno, za vse vrste dovoljenj)

- fotografijo tujca (v izmeri 3,5 x 4,5) ali referenčno številko elektronskega odložišča fotografij;
- potni list ali overjeno kopijo potnega lista;
- dokazilo o obveznem zdravstvenem zavarovanju, ki krije vsaj nujne zdravstvene storitve v Republiki Sloveniji, kadar tujec navede, da v Republiki Sloveniji ni obvezno zdravstveno zavarovan;
- dokazilo o zadostnih sredstvih za preživljanje;
- potrdilo iz kazenske evidence matične države tujca;
- pogodbo o zaposlitvi, podpisano s strani delodajalca;
- Dokazilo o ustrezni izobrazbi ali poklicni kvalifikaciji tujca, oziroma o izpolnjevanju drugih pogojev, ki jih zahteva delodajalec;
- Podpisano izjavo delodajalca, ali zagotavlja nastanitev tujca ali ne

Modra karta _ vrste soglasij in zakonski pogoji

- pomembno je vedeti, da za modro karto lahko zaprosi samo visokokvalificiran kader, ki ima najmanj visokošolsko izobrazbo.
- v postopku za pridobivanje enotnega dovoljenja, ki ga vodi upravna enota, Zavod RS za zaposlovanje izda soglasje k temu dovoljenju. Soglasje lahko izda, če so izpolnjeni zakonski pogoji za posamezno vrsto soglasja*
- postopek izdaje soglasja se začne po uradni dolžnosti na zahtevo upravne enote, na podlagi vloge za enotno dovoljenje in priložene dokumentacije. Slednja mora vsebovati tudi dokazila o izpolnjevanju zakonskih pogojev za izdajo soglasja k enotnemu dovoljenju.
- zavod za zaposlovanje RS v postopku preverja pogoje za izdajo soglasja in odloči v 15ih dneh.

Prednosti dovoljenja na osnovi Modre karte v primerjavi z Enotnim dovoljenjem za delo in bivanje

1. Delavec/tujec, ki je pridobil modro karto lahko takoj združi svojo družino, medtem ko imetnik Enotnega dovoljenja za delo in bivanje lahko združuje po preteku 1 leta bivanja v Sloveniji, praviloma po 1. uspešnem podaljšanju enotnega dovoljenja za delo in bivanje
2. Enotno dovoljenje se izda praviloma za obdobje enega leta (razen po sporazumih BiH in Srb), dovoljenje izdano na osnovi modre karte pa se izda za obdobje 2eh let
3. Pridobivanje modre karte je sicer dolgotrajnejši postopek, ker je zahtevano vrednotenje preko ENIC-NARIC centra, ki je v skladu z Lizbonsko konvencijo ustanovljen nacionalni informacijski center za priznavanje kvalifikacij, pristojen za [vrednotenje in priznavanje izobraževanja](#) v Republiki Sloveniji (v pristojnosti Ministrstva za izobraževanje).

“Slabosti” dovoljenja na osnovi Modre karte v primerjavi z Enotnim dovoljenjem za delo in bivanje

1. Delavec/tujec, kot imetnik Modre karte mora imeti dogovorjeni bruto znesek plače najmanj v višini 1,5 večkratnika zadnje znane bruto plače v Sloveniji
2. V primeru, da je edini/prvo zaposleni v novem podjetju, mora nujno imeti direktorja ali zastopnika z že veljavnim dovoljenjem za delo in bivanje v Sloveniji ali slovenskega državljana

Aktivnost podjetja, kot pogoj za izdajo dovoljenj za delo in bivanje tujcu

- pomembno je v vsakem primeru preveriti, ali podjetje izpolnjuje pogoj ti. aktivnosti podjetja, ki je zahtevana za zaposlitev tujca (novo podjetje), kot so:
- najmanj 6 mesecev žezaposlena ena oseba v podjetju;
  - prihodki zadnjih 6 mesecev najmanj 10.000 eur/mes;
  - investicija v višini najmanj 50.000 EUR v osnovna sredstva, povezana z dejavnostjo podjetja.

Zakon o tujcih (ZTuj-1)

S tem zakonom se določajo pogoji in načini vstopa, zapustitve in bivanja tujcev v Republiki Sloveniji. Pomembno področje, katerega ureja predmetni zakon je področje vizumov.

Ločmo med:

- letališko tranzitni vizum (vizum A),
- vizum za kratkoročno bivanje (vizum C); do 90 dni, ne več kot 1 leto
- vizum za dolgoročno bivanje (vizum D); od 3eh mes do enega leta; ta vizum se lahko izda tujcu, ki si bo v Republiki Sloveniji uredil dovoljenje za prebivanje z namenom združitve družine.

Vizume izdajajo diplomatska predstavništva in konzulati Republike Slovenije v tujini in v primerih, določenih v drugem odstavku [20. člena tega zakona](#), ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve.

Zakonske spremembe pri zaposlovanju tujcev v letu 2023

V Uradnem listu RS, št. 42/2023 z dne 7. 4. 2023 je objavljen [Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev \(ZZSDT-D\)](#), ki na področju zaposlovanja tujcev uvaja tri ključne spremembe.

1. olajšan je postopek zamenjave delodajalca, zamenjave delovnega mesta pri istem delodajalcu ali zaposlitev pri dveh ali več delodajalcih v okviru veljavnega enotnega dovoljenja za prebivanje in delo. Upravne enote namreč v teh primerih ne bodo več izdajale odločb v obliki pisne odobritve, pač pa je menjava omogočena ~~žna~~ na podlagi soglasja za zamenjavo podanega s strani Zavoda RS za zaposlovanje (rok za odločanje 15 dni, delavec pa mora nastopiti delo najkasneje v roki 30 dni od izdanega soglasja).
2. Sprošča se zaposlovanje tujcev, ki se bodo zaposlovali pri delodajalcih s področja javnega sektorja.
3. prosilcem za mednarodno zaščito omogoča hitrejšo integracijo na trg dela, ki prosilcu za mednarodno zaščito omogoča uveljavljanje pravice do prostega dostopa na slovenski trg dela ~~ž~~ po treh (pred tem šele po devetih) mesecih od vložitve prošnje za mednarodno zaščito, ~~čev~~ v tem času tujcu še ni bila vročena odločitev o prošnji in zamude ni mogoče pripisati njemu.

Zakon o dohodnini (ZDoh-2)_vezano na rezidentski status tujca

Zakon o dohodnini, v povezavi z rezidentskim statusom in upoštevanjem ugodnosti veljavnih mednarodnih konvencij ureja predvsem davčno obremenitev delavca/tujca pri obračunu plač, še posebno takrat, ko/če delavca/tujca napotimo na delo v tujino, kar se na slovenskem trgu dela pogosto dogaja.

V skladu s 6. členom Zakona o dohodnini (ZDoh-2) se za rezidenta Slovenije šteje fizična oseba, ki izpolnjuje vsaj enega izmed naslednjih pogojev:

- ima uradno prijavljeno stalno prebivališče v Slovenij
- ima svoje običajno bivališče ali središče svojih osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji
- je v kateremkoli času v davčnem letu prisoten v Sloveniji več kot 183 dni skupaj

Kako in kdaj uredimo rezidentski status delavca/tujca?

Rezidentski status delavca/tujca se ureja z posebnim vprašalnikom, katerega se v presojo pošlje na zato pristojen davčni urad.

V primeru, ko napotimo delavca/tujca kot nerezidenta RS na delo druge države v EU, lahko koristimo ugodnosti Mednarodnih konvencij in z vlogami, imenovanimi KIDO dosežemo oprostitev plačila davka v Sloveniji, znižano stopnjo ali povračilo že plačanega davka v Sloveniji, če zato izpolnjujemo pogoje.

Kako morajo biti dokumenti, kot priloga k vlogi za pridobitev dovoljenj za zaposlitev, delo in bivanje tujca za overjeni / nad overjeni

Vsi dokumenti, kateri so zakonsko predpisani za postopke pridobivanja vseh vrst dovoljenj morajo biti ustrezno overjeni in, čeje potrebno tudi nad overjeni, pomeni dodan mora biti ti. Apostille. Generalno morajo biti vsi dokumenti na pristojne institucije oddani v originalu (notarsko overjeni), četo ni mogoče, morajo biti notarsko overjene kopije.

V vsakem primeru so to:

1. Potni list
2. Potrdila o izobrazbi
3. Potrdila o nekaznovanosti
4. Izpisi iz rojstnih matičnih in poročnih knjig (v primeru združitve družin)

Veljavnost izdanih dokumentov za postopke:

Nekatere od navedenih listin imajo tudi omejeno veljavnost, kot npr:

1. Potrdilo o izobrazbi ne sme biti starejše od 3eh mesecev
2. Potrdilo o nekaznovanosti ne sme biti starejše od 3eh mesecev
3. Izpis iz matičnih knjig ne sme biti starejše od 3eh mesecev

→ pomembno je vedeti, da v primeru, da veljavnost zgoraj navedenih dokumentov poteče v času postopka, pristojni organi vedno pozovejo za nove dokumente

Kaj je apostille in kdaj ga je potrebno pridobiti

Apostille je potrditev resničnosti podpisa, funkcije podpisnika listine in žiga ali pečata na listini. Opravi jo pristojni organ države izvora listine, ki se bo uporabljala v drugi državi in se ne navezuje na vsebino same listine. Potrditev oziroma apostille se na listino odtisne, pripne ali priveže. Apostille lahko izda le pristojni organ države, ki je listino izdala, za uporabo v drugi državi članici haaške Konvencije o odpravi legalizacije tujih javnih listin z dne 5. 10. 1961.

Da bi se izognili proceduri diplomatskega ali konzularnega potrjevanja tujih listin (tako imenovana »dolga overitev« oziroma legalizacija), so nekatere države podpisale haaško Konvencijo o odpravi legalizacije tujih javnih listin z dne 5. 10. 1961 in jo nadomestile z žigom apostille. Listin, ki so opremljene s tem žigom v državah podpisnicah haaške konvencije ni potrebno dodatno overiti. Seznam držav podpisnic najdemo na spodnji povezavi:

http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=41

Vprašalnik za potrebe postopka urejanja dovoljenj za delo in bivanje tujca in pravilno prijavo v redno delovno razmerje

Naziv podjetja, ki zaposluje tujca:	
Ime in priimek tujca	
Zakonski stan	
Naslov stalnega bivanja	
Državljanstvo	
Naslov nameravaneha bivanja v Sloveniji	
EMŠO	
Davčna številka v RS	
Davčni rezident/nerezident RS	
Stopnja in vrsta izobrazbe (priloga potrdila)	
Delovno mesto v podjetju	
Vrsta dovoljenja za zaposlitev, ki se pridobiva v RS	
Morebitno veljavno dovoljenje v Sloveniji (vrsta)	
Potni list_ številka	
Izdano od institucije	
Potni list izdan dne	
Potni list veljaven do	
Opombe	

Čas za vprašanja

Hvala za vašo pozornost!